

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1720

Quæst. 465. à quo, quibus & quando indicenda purgatio canonica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73982](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73982)

9. 5. eò quòd præsumebatur, neminem concium criminis, de quo accusabatur aut infamabatur, tam fore temerarium, ut auderet in iudicium & condemnationem sui tam horrendum facinus admittete, præsertim dum, ut quandoque fiebat, adhibebantur imprecationes repentini interitus secuturi ex tali temeraria susceptione Corporis & Sanguinis Christi, atque hâc ratione Gregor. VII. Simonæ infimulatus publicè se purgavit coram Henrico III. Imperatore apud eundem instans, ut, si innocentem se crederet de probris sibi objectis, per sumptionem Sanctissimi Sacramenti se purgaret, quod ab eo deterrito exemplo Lotharii & aliorum, malâ fide in sui perniciem id a forum & celeri interitu pereuntium non obtinuit. Wiestn. *h. t. num. 3.* referens se ad Chronicon Sigeberti Anno 870. & Baron. Anno 1077. Terriò: per iudicium criminis, vel per sortes vel tesseras ad S. Crucem jaci, vel in Altari S. Crucis insigni deponi, & post varias preces inde extrahi solitas, vel per nocturnas & diu continuatas ad illam stationes, vel denique & frequentius per juramentum ad S. Crucem, vel per eam eâve contactâ præstitum, ut Wiestn. *l. c. ex Rainaudo de calum. 3. c. 2. num. 2.* & Greger. *de S. Crucis. 16.*

3. Resp. Ad Secundum secundò: Hujusmodi purgandi modis, fidelium in Deum & Sanctos fiducia deficiente, & ratione in superstitionem degenerante paulatim sublatis, sufficere & hodie dum durans est forma hujus purgationis, nimirum juramentum ab accusato aut infimulato, vel publicè diffamato, aut vehementer suspecto de crimine tactis Evangeliiis præstitum, invocato Deo in testem innocentie suæ seu de crimine illo, nec per se, nec personam substitutam suo nomine commisso.

Quest. 464. An, qui & qualiter adhibendi compurgatores in hac purgatione canonica?

1. Resp. Primò: Adhibendæ sunt tres, quinque aut plures, prout qualitas rei vel gravitas criminis exigit, & quorum numerum arbitrio & prudentiæ Judicis permittunt censent Abb. *in c. 1. h. t. & Decian. num. 12.* (qui compurgatores vocantur) personæ non solum bonæ æstimationis & fide dignæ, sed & Vicinæ & tales, quibus purgandi vita & mores perspectos esse præsumi possit, ut dicitur *c. cum dilectus, h. t. & ibi Gl. v. vicinæ.* & Abb. *n. 1. c. quanto de præsumpt. Felin. in c. litteris. eod. num. 2. & Menoch. l. 6. de præsumpt. 24. n. 12.* ejusdem Ordinis ac status eum purgando, ita ut si is sit Episcopus vel Presbyter, etiam illi tales esse debeant. His verò deficientibus etiam alii inferioris Ordinis Clerici juxta *c. ex tuarum & c. in juvenute.* & his quoque deficientibus honesti Laici, etiam feminæ admitti possunt. Gl. *fin. in cit. c. & Hostiens. num. 5.* imò si in purgationis loco ignotus Clericus sit purgandus, ibique purgatores idonei nec clerici, nec laici haberi possunt, & legitima probationes deficiant, reus solo proprio juramento purgandus, si aliâ fide dignus censetur, simulque juret, se compurgatores habere non posse. cum Gl. *fin. in c. cum P. & Abb. in c. inter. h. t. n. 7.* Decian. *rr. crim. l. 5. c. 48. n. 26.* Pith. *h. t. n. 28.* Wiestn. *n. 9. Reiffenst. h. t. n. 6.*

2. Resp. Secundò: Horum compurgatorum officium est, ut jurati deponant, se credere purgandum verè jurallè, ac proinde impositi criminis falsò infimulatum; juramentum enim hoc compurgatorum non est veritatis, sed credulitatis. *can. quo-*

vus. 2. q. 5. c. licet de accusat. c. inter. 10. & c. fin. h. t. Decian. l. c. num. 4.

Quest. 465. A quo, quibus & quando indicenda purgatio canonica?

1. Resp. Ad Primum: Purgatio canonica indicere potest à Judice competente, quia aliâs de crimine cognoscere potest & debet, ita ut, si ab alio fiat, sit nulla, & habeat se, ac si facta non fuisset. Arg. *c. nos inter. & c. inter. h. t. c. licet. de off. legat. Gl. fin. in c. penult. juncta Gl. Marg. Lit. G. & ibid. Host. in fin. Pith. h. t. num. 2.* Sic potest Episcopus non tantum Clericum, sed etiam laicum subditum suum compellere ad purgandum se de criminibus spectantibus ad cognitionem Ecclesie, ut sunt hæresis, adulterium & similia, quæ sunt vel merè ecclesiastica, vel mixti fori, vel etiam toti sæcularis, ubi Episcopus jurisdictionem temporalem habet, estque ratio, quòd purgatio nunquam inducatur, nisi in defectum probationum. Unde si ad Episcopum non spectet cognitio delicti, non fient coram eo probationes, & consequenter neque per illum indicenda purgatio canonica de crimine ad illius cognitionem non spectante. Censent tamen alii apud Pith. *num. 3.* posse Episcopum de quolibet crimine purgationem canonicam indicere, eò quòd textus *c. nos inter. h. t.* loquatur generaliter & indistinctè de aliquo crimine. Episcopus autem debeat inquirere in dicecesanorum suorum, etiam laicorum, delicta, eaque punire, juxta *c. 1. de Off. Judic. Ordinar. & consequenter deficiente probatione indicere possit purgationem. Quod ipsum melius distingui ait Pith. l. c. cum Abb. & Host. in cit. c. nos inter. num. 2.* ita ut procedat, si velit Episcopus indicare laico infamato purgationem in ordine ad penitentiam imponendam in foro animæ, secus, si velit eam indicere laico infamato in ordine ad penam temporalem imponendam, in foro judiciali.

2. Resp. Ad Secundum Primò: Non tantum clericis sæcularibus sed etiam Regularibus utriusque sexus indicenda purgatio canonica, sed publicè infamati fuerint de crimine, vel graviter suspecti, & testes aliâque probationes deficiant, prout constat ex *c. moniales.* Secundò: indicenda non est, nisi personis, quarum famæ & æstimationis integritas Christiano populo est valde necessaria, ut sunt Episcopi & alii Prælati, Prædicatores verbi divini, Sacerdotes aliâque viri aliâs probi ac fide digni, etiam laici, viles autem ac plebei homines de criminibus, quorum plena probatio aliter haberi nequit, accusati, diffamati, aut graviter suspecti, subjiciendi sunt quæstionibus per torturam, tum quia tales non facillè inveniunt compurgatores, tum propter periculum perjurii. Ita Reiffenst. *h. t. num. 13.* Wiestn. *h. t. num. 7.* cum Farinac. *in prax. crim. q. 94. num. 64.* Terriò: indicenda non est hæc purgatio, nisi per accusationem vel aliter de crimine diffamatis, vel verisimiliter & vehementer suspectis, ita ut fama illorum etiam apud prudentes & probos læsa sit. Innoc. *in c. nos inter. h. t.* Sylv. *v. purgatio. num. 2.* Pith. *h. t. num. 7.* ex ea ratione, quia hæc purgatio inducta ideo præcipuè, ut, casu quo crimen vel innocentia diffamati alio modo probari nequit, detegatur per purgationem, vel ad tollendum scandalum publicum populi, vel ad delendam suspensionem, & infamia convertatur in bonam famam, Arg. *c. inter. h. t.* Unde requiritur, ut infamia ortum habeat à personis honestis, & gravibus & non à malevolis, Host.

in sum. h. t. num. 3. Diaz. in pract. crim. can. c. 151. num. 7. nisi ab iis infamatus ipse pro purgatione instaret, aut scandalum publicum causatum per talem infamiam ab inimicis erram sedari aliter quam per purgationem canonicam, & dilui non posset. Arg. c. inter. h. t. Ad scandalum enim vitandum & tollendum receditur à jure communi. c. 2. de prescrip. c. 2. de novi oper. nunc. De cetero si certè constet infamiam ortam non esse ex probabilibus suspitionibus seu conjecturis, vel ab æmulis, aut ex alia injusta causa ortam esse, non est de illa curandum, nec ideo indicenda purgatio canonica etiam ad instantiam aliorum, nec Judex ex tali infamia procedere potest contra infamatum, Pirh. h. t. num. 11. cum Abb. nisi fortè ob importunitatem petentis indicatur purgatio, ut Idem cum Host.

3. Resp. Ad tertium: indici non debet purgatio, quando crimen est notorium, ita ut celari non possit, prout habetur c. cum dilectus. h. t. quia notoria non egent probatione, imò nec accusatio. ne. Arg. can. de manifest. 2. q. 1. c. ex evidentiâ. de accusat. Sed Judex ad impositionem pœnæ sine alia inquisitione ob solam notorietatem procedere potest. Menoch. de arb. cas. 166. num. 4. Farinac. pax. crim. q. 21. num. 11. neque indicenda, quando infamatus, aut graviter suspectus aliter convinci, & institutâ actione per testes aliòsque legitimos modòs crimen plene probati, aut innocentia ostendi potest. c. si quis c. quoties. c. ex tuarum. c. inter h. t. cum purgatio sit introducta in subsidium aliarum probationum. Innoc. in c. nos inter. h. t. Sylv. v. purgatio num. 2. Decian. tr. crim. l. 5. c. 48. num. 10. De cetero licet in causis civilibus in defectum plene probationis reo, & quandoque etiam actori deferri possit juramentum, l. admonendi. ff. de jurejur. id tamen locum non habet in criminalibus, utpote in quibus, actore plene non probante, reus est absolvendus. can. fin. §. sanè. 6. q. 5. l. absentes. ff. de penis. ita ut propterea accusator intentionem non nisi lemiplenè probans, si in probationis supplementum petat ad juramentum admitti, non audiatur, teste Claro §. fin. q. 63. num. 1. quin & verisimiliùs id etiam deferre non permittatur, ut Gonzal. in cit. c. fin. num. 9. nihilominus tamen si causa sit dubia, ad infamiam & scandalum tollendum per declarationem innocentie à crimine vel per promeritam hujus pœnam reo deferretur juramentum à Judice (præsertim Ecclesiastico, à quo vindicta sanguinis non exercetur) aurb. sed novo. c. de pœna Jud. qui malè judic. Malc. de prob. concl. 858. num. 39. E contra etiam post actam de delicto pœnitentiam locus est purgationi canonicæ, quia post pœnitentiam de facto remanet adhuc publica infamia, utpote quæ per pœnitentiam non tollitur. c. Euphemium §. hinc colligitur 2. q. 3. idèoque ad hanc tollendam necessaria est purgatio. Pirh. h. t. num. 18. not. 2. cum Gl. in c. fin. h. t. v. commisisse. & Abb. ibid. n. 2. not. 3.

Quæst. 466. Qualiter procedendum contra infamatum de crimine, negligentem se purgare canonicè ab infamia?

Resp. Priùs inquisitio fieri debet ab Episcopo contra infamatum de infamia, quam super veritate criminis. c. qualiter. c. cum oporteat. Abb. in c. si quis h. t. num. 1. Pirh. h. t. num. 23. Dein, si accusator adsit, non debet infamato indici purgatio, cum ea sit subsidiaria, nimirum si crimen

aliter probati non possit, cit. c. si quis. h. t. Abb. ibid. num. 1. not. 2. Indictâ purgatione, tamdiu suspendendus ab officio, donec legitime se purgaverit, Abb. l. c. Pirh. num. 24. non tamen regulariter suspendendus à beneficio, priusquam deficiat in canonicâ purgatione, nisi propter enormitatem criminis aut grave scandalum imminens. Gl. in c. presbyter. 2. q. 5. v. suspendatur. Abb. l. c. not. 2. Porro dum proceditur per viam inquisitionis, & crimen non est plene probatum, reus non est simpliciter absolvendus, sed potest compelli ad purgandum se, si remaneat publica infamia vel grave scandalum etiam sine infamia, vel vehemens suspicio; nam ob hæc tria indici potest purgatio, ita ut quodlibet eorum sit sufficiens ad eam indicendam. c. inter. h. t. & ibi Host. & Abb. Antequam verò suspendatur ab officio, & ei indicatur purgatio, si quis infamatus de delicto successivo, quia v. g. detinet in domo mulierem suspectam, necessariò præcedere debent admonitiones, in c. 2. h. t. præscriptæ, cum possit se emendare abstinendo ab actibus suspectis &c. si autem delictum est momentaneum, sive transiens, de quo infamatus, v. g. homicidium, furtum, &c. præmittendæ non sunt dictæ monitiones, cum sint frustraneæ, nec fieri debet suspensio ab officio, sed Judex statim infamato indicere potest purgationem, quam si præstet, est absolvendus, si in ea deficiat, condemnandus, & puniendus tanquam convictus, nisi delictum sit enorme vel grave, scandalum in populo imminet, tunc enim potest suspendi ab officio, donec se purgaverit, juxta cit. c. 2. imò & à beneficio, cit. c. inter. h. t. quod si fecerit, sublata suspensione absolvendus est, juxta c. ex tuarum. h. t. aliàs condemnandus, ut dictum, quod autem juxta c. inter. dicatur, præstitâ purgatione remanere suspensionem ab officio, licet censeant communiter D. D. id speciale esse in crimine hæresis. Abb. tamen in cit. c. inter. num. 3. inquit, id non esse speciale huic delicto, sed remanere suspensionem loquendo universim, quodcumque infamatus malè vivendo per actus illicitos & jure reprobatos, v. g. per nimiam familiaritatem cum hæreticis, qui est casus cit. c. inter. dedit causam infamæ & publici scandali, ut si præcedentes illi actus illiciti: ita Pirh. n. 25. in fine.

Quæst. 467. Quisnam sit effectus purgationis canonicæ tam legitime, quam perperam factæ, & quæ hujus pœnæ?

1. Resp. Ad primum: hujus purgationis legitime factæ effectus præcipuè sunt tres. Primus; quod eâ perfecta infamatus sit absolvendus à suspensione ab officio & beneficio, si ea propter criminis objecti vel ex eo ortæ infamæ aut scandali gravitatem ab initio inflicta. c. ex tuarum. & c. licet. h. t. Sylv. v. purgatio. num. 7. Secundus, quod sine mora sit absolvendus ab ipso crimine objecto, & declarandus innocens, inque statum pristinum restituendus, can. habet. & c. Mennam. 2. q. 5. Tertius; quod vir boni testimonii declaretur. cit. c. ex tuarum, atque ita redintegretur honor & æstimatio apud homines, præsertim in crimine successivo, sed vitam bonis moribus ornet, ita ut ea suspicio omnis ex hominum proborum & honestorum mentibus deleatur, cit. c. inter. in fin. Sylv. l. c. Farin. pr. crim. q. 194. n. 44. His additur ab aliis quibus quartus effectus, quod de eodem crimine accusari amplius nequeat, de quo speciatim, q. seq. 2. Resp.